

Зміст

<i>1. Індустрія управління активами. Загальний огляд</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ</i>	<i>3</i>

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 4-му кварталі 2018 року кількість **компаній з управління активами** зросла на 4, до **296**, тобто повернулася до рівня на початку року. У жовтні-грудні було створено 5 нових КУА, тоді як одну – закрито. Кількість новостворених та закритих протягом року КУА дорівнювала 12.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У 4-му кварталі було зареєстровано 27 нових ІСІ, а за весь 2018 рік – **91**. З урахуванням фондів, які закрилися, станом на 31.12.2018 загальна кількість **зареєстрованих ІСІ** збільшилася на 1.1% за 4-й квартал та на 4.8% за рік, до **1783**.

Кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, зростала п'ятий квартал поспіль – до **1228** (+1.6% за 4-й квартал, +5.2% за рік).

Загалом на кінець 2018 року **283** КУА мали в управлінні від одного до 37-ми фондів, а понад 99% від усіх таких КУА управляли принаймні одним венчурним фондом.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 31.12.2018 року залишалася на рівні **58** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, 7 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 34 КУА.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, у грудні 2018 року зменшилася до **2-х** – разом із припиненням управління активами СК однією із двох КУА, що надавали такі послуги. Тож станом на 31.12.2018 року тільки одна КУА мала в управлінні активи страхових компаній.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА зросли на 4.7% за 4-й квартал і станом на 31.12.2018 року сягнули **314 820.9** млн. грн. Річний приріст за весь 2018 рік становив 18.7%.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 4-му кварталі зросли більш ніж на 4.7%, а за весь рік – на 18.8%, до **313 327.2** млн. грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), зросли за 4-й квартал на 1.1%, а за повний 2018 рік – на 7.7% (після +14.5% у 2017-му), і на 31.12.2018 становили **296.8** млрд. грн. Уповільнення росту відбулося за деякого зменшення кількості закритих фондів із приватною і публічною пропозицією та, попри загальне збільшення кількості венчурних ІСІ, в умовах закриття низки фондів цього сектору.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ («визнаних») у 4-му кварталі 2018 року зросла на 1.4%, а за 2018 рік – на 5.7% (після +18.5% у 2017-му). Станом на 31.12.2018 вона сягнула **235 833.2** млн. грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у 4-му кварталі 2018 року зросли на 2.6% та на 14.3% за рік (після +15.2% у 2017 році). Станом на 31.12.2018 року вони досягли **1 364.1** млн. грн.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА зменшилися на 28.9% за 4-й квартал 2018 року та на 35.2% – за рік (після +127,5% у 2017-му). Станом на 31.12.2018 року ці активи становили 80.0 млн. грн.

2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ

Активи недержавних пенсійних фондів¹ в управлінні КУА, за даними УАІБ, у 2018 році продовжували зростати. Кількість КУА, які управляють активами НПФ, зменшилася на одну (до 34-х). Станом на 31.12.2018 32 КУА управляли активами 45-ти відкритих НПФ, 6 – активами 7-ми корпоративних НПФ та 6 – активами 6-ти професійних НПФ (табл. 1).

Таким чином, кількість пенсійних фондів в управлінні залишалася сталою другий рік поспіль (58, без урахування корпоративного фонду НБУ). Відповідно, не змінилася й частка відкритих НПФ за кількістю фондів в управлінні, без урахування КНПФ НБУ: 77.6% (рис. 2).

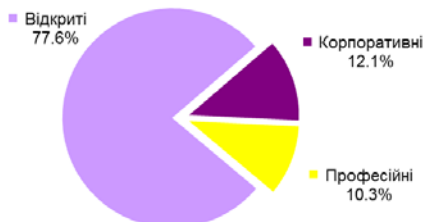

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 31.12.2018 р.

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 4-му кв. 2018 року та її зміна за рік

Вид НПФ	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2018	Зміна за 4-й квартал 2018	Зміна за 2018 рік
Відкриті	46	45	45	0.0%	-2.2%
Корпоративні	6	7	7	0.0%	16.7%
Професійні	6	6	6	0.0%	0.0%
Всього	58	58	58	0.0%	0.0%

За кількістю (без КНПФ НБУ)

За активами в управлінні (без КНПФ НБУ)

За вартістю активів в управлінні (з КНПФ НБУ)

Рис. 2. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 31.12.2018 р.

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, за 4-й квартал зросли на 3.5%, а у 2018 році – на 11.3%, до 2 745.2 млн. грн. (після +15.3% у 2017-му, табл. 2). Цьому сприяло зростання кількості учасників НПФ на 0.8% за 4-й квартал і на 1.7% за весь 2018 рік та суми інвестиційного доходу – на 6.0% та 21.4% відповідно².

Причому кількість укладених пенсійних контрактів також зросла на 3.8% за 4-й квартал та на 17.2% за рік, хоча ще у 3-му кварталі річна зміна була від'ємною (-3.1%). Водночас, збільшення пенсійних виплат усе ще випереджало зростання внесків (+16.3% проти +5.4% за 2018 рік), що стримувало висхідну динаміку пенсійних активів.

Вартість активів НПФ в управлінні КУА у 4-му кварталі 2018 року зросла на 2.6% (після

+5.1% у 3-му), а **за весь рік** – навіть відносно більше, ніж усі пенсійні активи (включно з КНПФ НБУ) – **на 14.3%**, що демонструє прискорення порівняно з попереднім роком (+13.5% у 2017-му). Станом на 31.12.2018 пенсійні активи в управлінні КУА досягли **1 364.1 млн. грн.**

Близько половини сукупного обсягу активів пенсійних фондів зберігав за собою КНПФ НБУ (рис. 2), і у 4-му кварталі він зростав швидше, ніж решта НПФ, що перебували в управлінні КУА (як у цілому, так і за секторами НПФ). А проте динаміка зростання цього фонду у 2018 році була слабшою у порівнянні з НПФ в управлінні КУА (сукупно +8.6%), тож вага фонду НБУ у загальних пенсійних активах усіх НПФ за рік зменшилася із 51.6% до 50.3%.

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 4-му кв. 2018 року та її зміна за рік

Вид НПФ	31.12.2017		30.09.2018		31.12.2018		Зміна активів НПФ в управлінні за 4-й квартал 2018 року, %	Зміна за 2018 рік, %
	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність		
Відкриті	863.6	43	961.1	45	991.5	44	3.2%	14.8%
Корпоративні	214.8	5	237.8	6	239.9	6	0.9%	11.6%
Професійні	115.6	6	130.2	6	132.7	6	2.0%	14.9%
Всього*	1 194.0	54	1 329.1	57	1 364.1	56	2.6%	14.3%
КНПФ НБУ**	1 271.6	1	1 322.2	1	1 381.1	1	4.5%	8.6%
Разом	2 465.6	55	2 651.3	58	2 745.2	57	3.5%	11.3%

Активи **відкритих** НПФ зростали найшвидше у 4-му кварталі 2018 року серед секторів за видами пенсійних фондів в управлінні КУА – на 3.2% (після +4.9% у 3-му). Таким чином, на кінець року їхня частка ринку за активами (без урахування КНПФ НБУ) зросла – із 72.3% до 72.7%. За 2018 рік пенсійні активи цих фондів в управлінні додали 14.8% і станом на 31.12.2018 вони досягли **991.5 млн. грн.**

Активи **корпоративних** НПФ в управлінні (без урахування КНПФ НБУ) у 4-му кварталі, на противагу 3-му, зросли відносно найменше – на 0.9% (після +7.9%). Річний приріст пенсійних активів цих НПФ у 2018 році становив 11.6% і на кінець грудня вони досягли **239.9 млн. грн.**

Активи **професійних** пенсійних фондів в управлінні у 4-му кварталі зросли на 2.0% (після +1.8% у 3-му), а за весь 2018 рік – найбільше серед секторів НПФ – на 14.9%, хоча й мали найменшу базу

порівняння. Обсяг їхніх активів в управлінні станом на 31.12.2018 становив **132.7 млн. грн.**

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні на кінець 2018 року залишалися **корпоративні** НПФ, умовний середній фонд досяг розміру 40 млн. грн. (середній відкритий та середній професійний НПФ мали близько 22 млн. грн. активів в управлінні).

У **структурі активів НПФ в управлінні КУА частка цінних паперів** у 4-му кварталі 2018 року, на відміну від 3-го, зросла – із 56.4% до **57.5%**, що суттєво більше, ніж рік тому (51.2%, рис. 2).

Це зростання ваги фінансових інструментів було зумовлено значно стрімкішим збільшенням активів у них (перш за все через динаміку вкладень в акції) порівняно з іншими напрямками вкладень як за квартал, так і за рік. Зокрема, це стосується **коштів у банках**, обсяг яких у 4-му кварталі 2018 року для

² За даними Нацфінтослуж.

НПФ в управлінні КУА в цілому не змінився, а його приріст за 2018 рік був меншим за зростання активів у цінних паперах більш ніж у 14 разів (+1.9%). Тож частка грошей на банківських рахунках (у тому числі

депозитних) в активах усіх НПФ в управлінні, відповідно, зменшилася із 43.1% на початку року та 39.5% у 3-му кварталі до **38.5%** на кінець року.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 31.12.2018 р., грн.

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	565.1	382.3	9.8	24.7	9.7
Корпоративні	129.4	110.5	0.0	0.0	0.0
Професійні	89.5	32.4	0.0	7.1	3.8
Всього	784.0	525.2	9.8	31.7	13.4

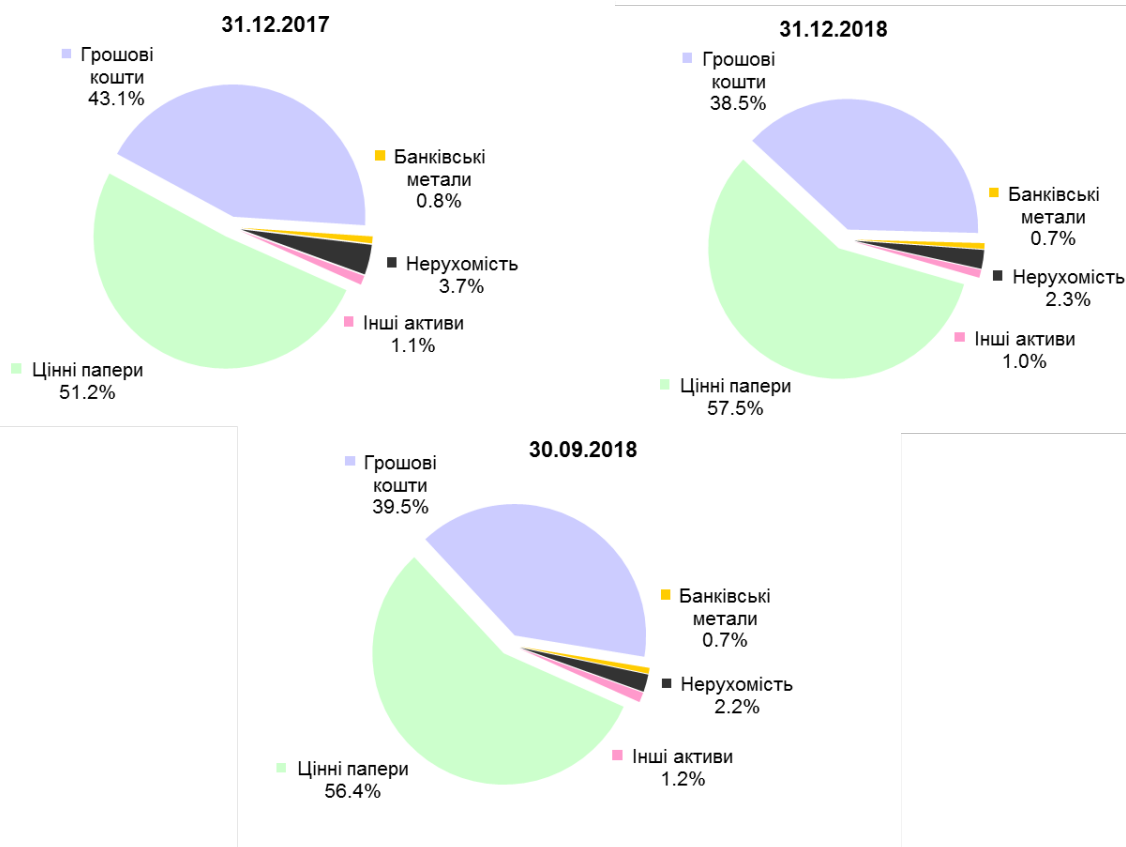

Рис. 3. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) у 4-му кв. 2018 року та за рік

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, вага **цінних паперів** на кінець 2018 року зросла до **58.6%**, із 49.5% на початку року і 57.6% у вересні (рис. 4). На зміну динаміці 3-го кварталу, у 4-му зростання фондів активів НПФ випередило збільшення їхніх сукупних грошових коштів у банках і загальний приріст

пенсійних активів за цей період. За весь 2018 рік приріст активів НПФ у цінних паперах був майже утричі більшим, ніж загальний приріст пенсійних активів, на тлі скорочення коштів у банках, металах та нерухомості й більш поміркованого зростання «інших» активів.

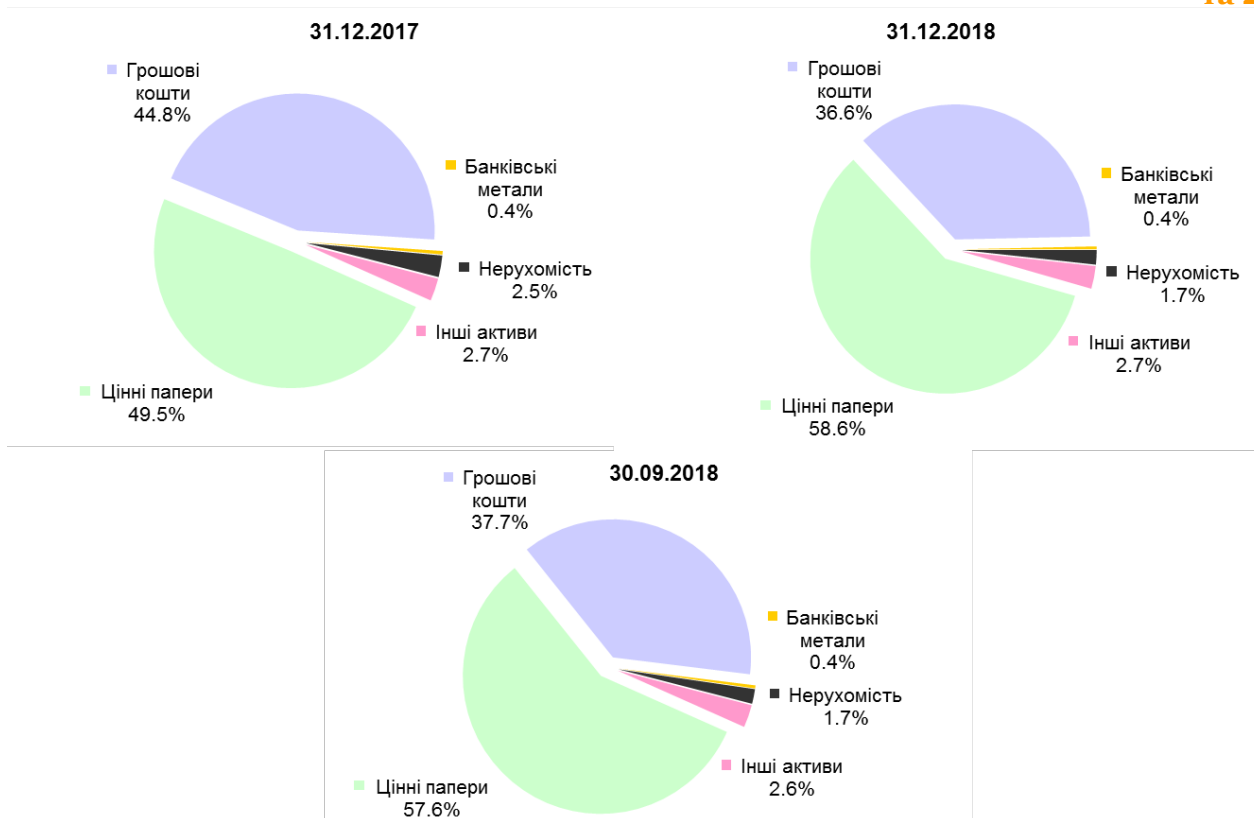

Рис. 4. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) у 4-му кв. 2018 року та за рік

Приріст активів у **цінних паперах** для НПФ в управлінні (без КНПФ НБУ) у 4-му кварталі забезпечили *відкриті* фонди, де сукупна вартість цінних паперів збільшилася на 8.5% за цей час, а у *корпоративних* та *професійних* НПФ – зменшилася на 7.1% та 0.2% відповідно. За 2018 рік у перших вона зросла на 31.2%, у других і третіх – на 22.6% та 18.9% відповідно.

Найбільшу частку цінних паперів у своїх активах зберігали *професійні* фонди, де на кінець 2018 року вона становила 67.4% (після 68.9% у 3-му кварталі, рис. 5). Зниження ваги цих активів у секторі у 4-му кварталі було зумовлено порівняно слабким зростанням інвестицій цих НПФ в акціях і корпоративних облігаціях, а також скороченням вкладень в ОВДП, що було підсилено нарощенням коштів у банках. А проте вага акцій у *професійних* НПФ за квартал практично не змінилася (8.0%), хоча за рік різко зросла (із 0.2%), а ОВДП – впала із 43.1% на початку 2018 року та 40.4% у 3-му кварталі до 39.2% у грудні.

У *відкритих* НПФ частка цінних паперів зросла як у 4-му кварталі, так і за весь 2018 рік – відповідно, з 54.2% та 49.9% до 57.0%, що відбулося здебільшого за рахунок акцій, а також корпоративних облігацій.

У *корпоративних* НПФ обсяг вкладень в акції залишався дуже малим, хоч і зріс у 4-му кварталі, як і вкладення в державні облігації. Останні залишалися на порядок більшою складовою їхніх активів порівняно з корпоративними облігаціями, обсяг вкладень у які скоротилися більш ніж удвічі за квартал. ОВДП мали найбільшу серед усіх видів пенсійних фондів частку в активах сектору (49.4%, після 49.2% у 3-му кварталі та 49.1% на початку року).

Грошові кошти у банках у 4-му кварталі 2018 року залишалися другою найбільшою складовою активів в управлінні кожного сектору НПФ, причому зросли у *корпоративних* і *професійних* НПФ, де їхня вага в активах піднялася, відповідно, з 41.5% до 46.1% та із 22.8% до 24.4%. За весь рік, проте, в обох секторах вона впала (із 50.9% у *корпоративних* та з 27.3% у *професійних*).

У *відкритих* НПФ скорочення коштів у банках, на тлі нарощення фондових активів, понизило вагу перших із 41.3% до 38.6% за 4-й квартал та із 43.3% на початку 2018 року.

Нерухомість у грудні 2018 року залишалася в активах тільки *відкритих* та *професійних* НПФ, а її частка в активах у 4-му кварталі зросла із 2.2% до 2.5%, тоді як у других – зменшилася із 5.4% до 5.3%.

Банківські метали на кінець 2018 року, як і раніше, мали у своїх активах тільки *відкриті* НПФ, де їхній обсяг у 4-му кварталі зріс, але за весь рік –

зменшився, а частка в сукупних активах сектору скоротилася тільки на річному проміжку, а у жовтні-грудні залишалася в межах 1.0%.

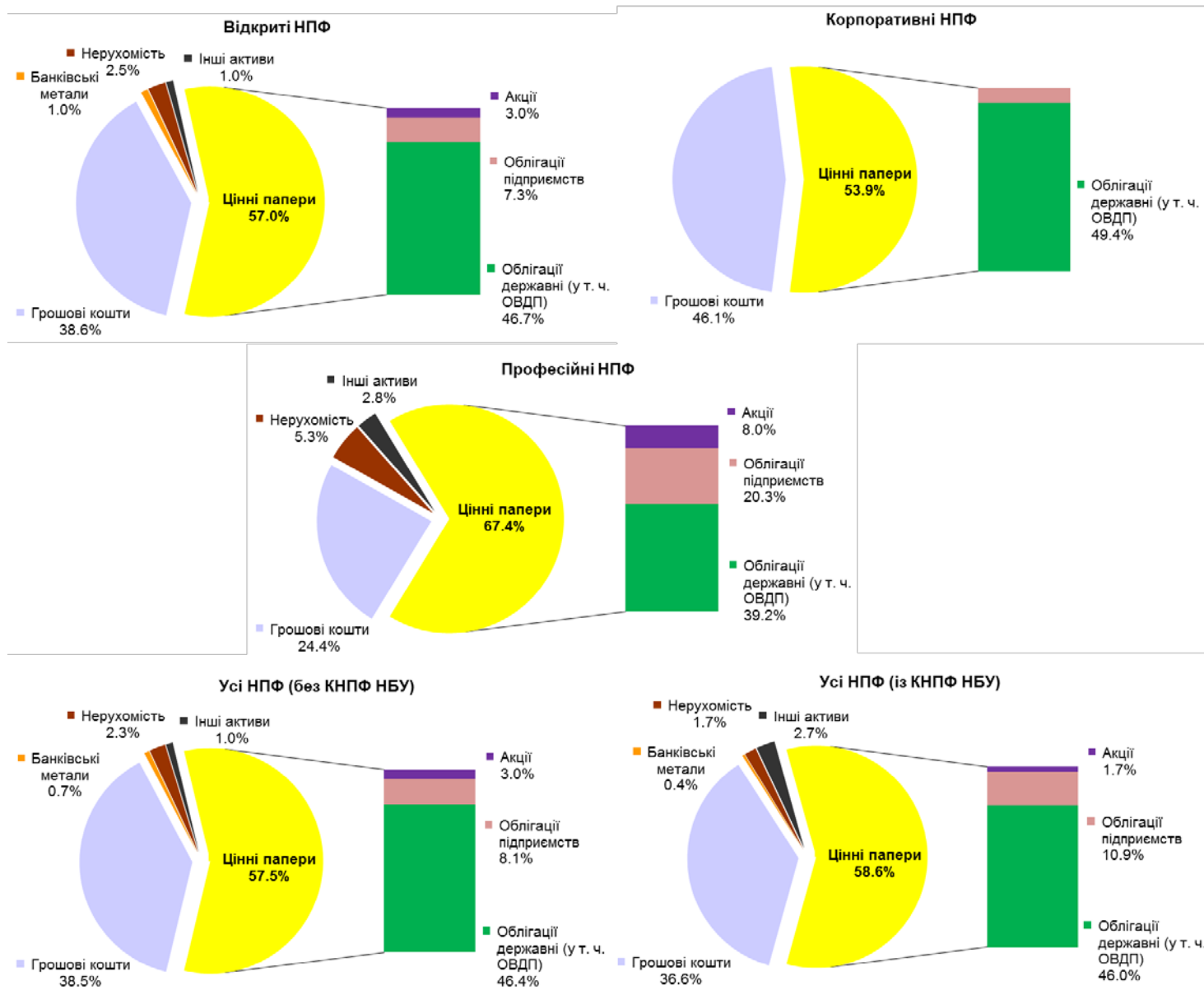

Рис. 5. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 31.12.2018 р.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)
- [Ринок у цифрах](#)
- [Динаміка фондів \(із публічною пропозицією\)](#)
- Аналітика та статистика інвестиційних фондів із публічною пропозицією: [Щотижнева](#) / [Щомісячна](#)
- Ренкінги: [ІСІ - за типами та за класами фондів](#) / [КУА](#)